

de nieuwe

KOERS

hoopvol realistisch / sinds 1969 / 2020 No6

tijd voor
een reset

extra dik
zomer-
nummer

+ puzzels

Ik kocht een droom, maar werd niet gelukkig

tekst **Carolien Drijfhout** beeld **Niek Stam**

Dwars tegen de tijdgeest in begon journalist **Gerhard Hormann** twaalf jaar geleden met het versneld aflossen van zijn hypotheek. Hij transformeerde een relatief luxe leven tot een monnikenbestaan en is sinds dit voorjaar volledig hypotheekvrij. Vooral voelt hij zich gelukkiger dan ooit. “Al die overkill is helemaal niet nodig voor eenvoudig geluk.”

Acht eenden, twee scholeksters met een jong en een bonte specht. Zo telde journalist en schrijver Gerhard Hormann het afgelopen halfuur in zijn weidse, groene achtertuin met uitzicht op nog weidser natuurgebied. De klok heeft nog geen tien uur geslagen, maar dit moment zou zomaar het hoogtepunt van zijn dag kunnen zijn. “Het is een tijd geleden dat ik een scholekster zag. Dat ik hier met een kop koffie in de zon vogels zit te tellen, met een lege agenda en een leeg verlanglijstje, dat is toch pure rijkdom?” Hormann werd kortgeleden 59 maar hoeft dankzij een goedgevulde spaarrekening al vier jaar niet meer te werken voor zijn geld. Sinds 1 maart dit jaar verkeert hij daarbovenop in de gelukkige wetenschap dat hij volledig hypotheekvrij is. Het is de langverwachte bestemming na een radicale ommezwaai ruim elf jaar geleden. “Het voelt soms nog onwerkelijk, maar het is gelukt. Nooit van mijn leven hoef ik nog een cent aan de bank te betalen. Ik kan je zeggen, dat zit lekker.”

Droom gekocht

2008 was het jaar van de ommekeer voor Hormann. Voor die tijd zou de scholekster hem nooit zijn opgevallen, in zijn haast zich aan te sluiten in de file richting Amsterdam. Samen met zijn vrouw en twee zoons leidde Hormann, toen nog weekbladjournalist in loondienst, een jachtig doch goed leven. Niet overdreven luxe, maar wel inclusief jaarlijkse wintersportvakantie in het Oostenrijkse Fiss én maar liefst twee vakantiehuizen: één in Overijssel en één in Duitsland. Eerlijk is eerlijk: in het Duitse vakantiehuis bracht hij uiteindelijk maar een enkele nacht door, en de aanschaf ervan was achteraf gezien al een belangrijk keerpunt. “Een derde huis, dat was pure overmoed! Ik was 45 en dacht nog dat ik het eeuwige leven had of zo, dat alles mogelijk was en ik onkwetsbaar. Tot ik ineens besepte dat het gekkenwerk was. Wie wil er nu drie huizen onderhouden? En wanneer zou ik überhaupt tijd hebben erheen te gaan? Pas toen de inkt op het koopcontract droog was, bedacht ik dat ik in zekere zin een droom had gekocht. Wat ik wilde, was met familie en vrienden aan een oude houten tafel onder een boom zitten met uitzicht op het dal. Ineens drong het tot me door ik dat het waanzin was om 850 kilometer te rijden om dan eens rustig in je stoel neer te ploffen.”

Het huis ging prompt weer in de verkoop. De 20.000 euro die dat opleverde, en waar Hormann eerder zijn hypotheek voor had verhoogd, stond nog op de spaarrekening toen het gezin zich in oktober 2008 klaarmaakte voor een weekje herfstvakantie. “We hadden twee offertes voor een aanbouw aan de keuken in onze tas”, vertelt Hormann. “Toen ik die vrijdag voor vertrek mijn vakantiebriefje wilde inleveren, lag er een recensie-exemplaar van de tweede editie van *Deflatie in aantocht* van Eric Mecking op het bureau van de secretaresse. Niet aan mij geadresseerd, wel voor

mij bestemd.” Hormann stopte het boek in zijn koffer, samen met de eerdere editie van een paar jaar daarvoor. Uiteindelijk bracht dit boek de ontzuivering hem deed besluiten zijn leven te resetten. Hormann: “Het roer om, dat is nooit een kwestie van de ene op de andere dag. Het is een proces dat zich voltrekt in jezelf, soms zonder dat je het doorhebt. Maar als ik een moment moet aanstippen dat de verandering markeert, is het die ochtend aan de keukentafel in dat vakantiehuysje toen ik Meckings woorden las. Hij voorspelde de komst en het verloop van de economische crisis, precies zoals die zich op dat moment voor onze ogen voltrok. Het opende mijn ogen voor hoe het economische systeem aan het instorten was. Ik weet nog heel goed hoe ik één zin onderstreepte: ‘Als je iets wilt doen om je te wapenen, los dan al je schulden af, te beginnen bij je hypotheek.’ Ik liep met het opengevouwen boek naar mijn vrouw en zei: ‘Dit moeten we doen.’”

Woningschuld

Thuis pakte Hormann al zijn hypotheekpapieren erbij om ze voor het eerst eens goed door te spitten. Hij dook in de kleine lettertjes, maakte rekensommetjes en kwam tot een heldere slotsom: hij zou zo snel mogelijk zijn hypotheek gaan aflossen. “Ik besepte toen pas echt dat die hypotheek een schuld vertegenwoordigde. En ook dat ik met mijn hypotheek, die voor de helft aflossingsvrij was, de rest van mijn leven een rente zou betalen die gelijkstond aan zo’n driemaal het bedrag dat ik leende.” Daarbij kwam Hormann tot een tweede, schokkende ontdekking. Zijn hypotheek was er een op basis van een levensverzekering, die door winstdeling aan het eind van de rit genoeg zou moeten opleveren om het hele aflossingsvrije deel in één keer af te lossen. Maar na wat rekenwerk concludeerde Hormann dat hij zoals het er nu voorstond, juist 14.000 euro tekort zou komen. “Wanneer zouden we daarachter zijn gekomen als we er nu niet voor waren gaan zitten? Een week van tevoren?”

Zijn ontdekkingen maakten Hormann in de eerste plaats boos. Tegelijk gingen alle alarmbellen rinkelen, want terwijl hij zich bewust werd van het financiële ontij stond zijn baan op de tocht. “Ik wist dat het slechts een kwestie van tijd was voor ik mijn baan zou verliezen. Ineens zag ik mezelf op straat staan, midden in een crisis, met een hypotheek waar nog niets van was afgelost terwijl de huizenprijzen ook nog eens kelderden. Het voelde alsof ik boven de afgrond bungelde.” Dus verdwenen de offertes voor de aanbouw tussen het oud papier. De verkoopsom van het Duitse vakantiehuysje stortte Hormann nog diezelfde week als eerste extra aflossing op de hypotheekrekening. Hij kon toen niet vermoeden hoe ingrijpend het zijn leven zou veranderen. “Soms zet je een paar stappen in een bepaalde richting en beseft je pas later dat het een richting is. Dat je een weg bent ingeslagen die ook

nog eens zo smal is dat je niet kunt keren. Zo verging het ons in alle opzichten. Toen de eerste aflossing was gedaan, werden we alleen maar ongeduldiger. Algauw waren we aan het aflossen alsof de duivel ons op de hielen zat.”

Spijkerbroek

Hormann en zijn vrouw slaagden erin ieder jaar tussen de 15.000 en de 20.000 euro extra af te lossen. Dat betekende flink bezuinigen. “Ik heb jarenlang kunnen zeggen dat de spijkerbroek die ik aanhad, nog van voor de kredietcrisis was. Letterlijk iedere uitgave werd onder de loep genomen.” Zo kocht Hormann zeven jaar lang geen enkel nieuw kledingstuk, verkocht hij alles wat hij niet gebruikte en ging bij wijze van experiment een jaar lang de kachel een paar graden lager. “Toch weer tachtig euro per maand, en het went sneller dan je denkt”, ontdekte Hormann. Restaurantbezoek werd een zeldzaamheid, wintersport was van de baan en ook van de geliefde zomervakantie in Toscane nam huize Hormann afscheid. “Onze meest exotische vakantiebestemming sinds 2008 is Trier, en het spannendste uitstapje het maisdoolhof.” Makkelijk was het niet altijd. Zo deed afscheid nemen van Toscane echt wel pijn. Hormann herinnert zich ook dat hij na weer een flinke aflossing eens met zijn vrouw voor de etalage van een autodealer stond, watertandend bij het idee dat ze voor dat geld ook allebei hun eigen cabrio hadden kunnen rijden. “Tja, dat was natuurlijk ook wel leuk geweest.”

Slechts eenmaal zijn Hormann en zijn vrouw afgeweken van de uitgestippelde route, en dat was toen zich de kans voordeed een lap grond van 600 m² bij hun tuin aan te kopen. “Daarmee kochten we meer vrijheid dichtbij, een kans die we niet wilden laten lopen.” Hoe Hormann het monnikenbestaan volhield? Op die vraag haalt hij zijn bankpasje tevoorschijn, met daarop een wat versleten afbeelding van zijn eigen kleine boerderijtje. “Door die foto vroeg ik me bij elke aankoop af: heb ik dit echt nodig of kan ik van dit geld beter aflossen? Het herinnerde me eraan dat ik bezig was met een groot en belangrijk project. Daarbij werd aflossen al gauw een sport, een verslaving. Net als hardlopen met runkeeper: de volgende keer kan ik misschien nog iets sneller, nog iets meer...” Gaandeweg waren het ook de

Gerhard Hormann (1961) is politicoloog en journalist/schrijver. Hij heeft een vaste column op de economiepagina van het *Reformatisch Dagblad* en een blog. Hormann woont met zijn vrouw Jeanette in een boerderijtje aan een doodlopende weg in Zuid-Holland. Zijn laatste boek, *Eindelijk hypotheekvrij!*, kwam dit voorjaar uit. Het is zijn achtste semiautobiografische boek sinds hij in 2008 het roer omgooide.

Gerhard Hormann
Eindelijk hypotheekvrij!
Just Publishers
€ 15,00

uitvloeisels die Hormann verzekerden van de goede koers. Zo ontdekte hij hoe leuk het is ergens naar uit te kijken. “Als je nog maar eens per half jaar uit eten gaat, wordt het echt een uitje.” Ook heeft hij sinds die eerste aflossing nooit meer keuzestress gehad. “Alles was ondergeschikt aan de vraag: brengt het me dichterbij of verderaf van die stip op de horizon? Die duidelijke koers maakte het leven heel simpel en overzichtelijk.” Belangrijkste ontdekking was wel dat sober leven automatisch ook een duurzame manier van leven is. “Minder consumeren, minder autorijden, nooit meer vliegen: door onze nieuwe leefstijl gingen we vanzelf zuiniger om met de planeet. Toen ik dat eenmaal besepte, zag ik dat als een enorme bonus en extra motivatie.”

Ruis

Achteraf was dat hele fanatieke aflossen misschien helemaal niet zo nodig geweest, want de rekensommetjes zien er anno 2020 heel anders uit. “Toen wij gingen aflossen, stond de hypotheekrente op 7 procent. Nu betalen veel mensen amper 2 procent over hun woningschuld. En wie na 1 januari 2013 voor het eerst een huis heeft gekocht, lost sowieso elke maand iets af en kan dus ook rustig de rit uitzitten in 25 of 30 jaar zonder ooit in financiële problemen te komen”, schrijft Hormann in zijn laatste boek *Eindelijk hypotheekvrij!*. Zijn advies is dan ook niet om altijd maar klakkeloos af te lossen, maar wel om goed te weten wat je doet en waar je naartoe wilt. “Wil je doorwerken tot je 68e of de mogelijkheid hebben eerder te stoppen? Wanneer wil je je huis afbetaald hebben? Dat zijn dingen waar je nu op moet anticiperen.” Zelf ziet hij zijn keus in 2008 nog altijd als een van de beste beslissingen van zijn leven. “Het heeft alles ten goede veranderd; ik ben gelukkiger dan ooit. Soms voelt het zelfs alsof ik nu pas echt leef. Waarom zou ik keihard werken om een overkill in stand te houden die helemaal niet gelukkiger maakt? Ik besepte gaandeweg dat ik een intens tevreden mens ben als ik in de tuin kan zitten met een boek uit de bieb en een kop thee. Met een Fiat Panda kom je ook overal op tijd en droog aan. Al dat andere, die dikke Range Rover, verre reizen, laatste gadgets, zoveelste paar schoenen: het is alleen maar ruis. Ik heb echt het gevoel dat ik door de keus om te gaan aflossen, een

‘Het roer om, dat is nooit een kwestie van de ene op de andere dag. Het is een proces dat zich voltrekt in jezelf, soms zonder dat je het doorhebt’

beetje in de buurt ben gekomen van de kern van het bestaan. Met het risico dat ik nu ga praten in van die tenenkrommende clichés die op een tegeltje in de wc hangen.”

Uit de boot

Je eigen koers varen betekent vaak ook uit de boot vallen, ervaren Hormann en zijn vrouw. “Ik overdrijf niet als ik zeg dat we op verjaardagen beter een advocaat mee hadden kunnen nemen, zo vaak moesten we ons verdedigen tegenover mensen die kritiek hadden op wat wij deden. Hoe vaak we niet te horen kregen dat we een dief zijn van onze eigen portemonnee, omdat we door af te lossen hypotheekrenteafrek misliepen. En hoeveel mensen geen commentaar hadden op onze gele Fiat Panda. ‘Dat is toch geen gezinsauto?’ Nou, wij pasten er alle vier in. Ik denk dat mensen ons als een bedreiging zagen voor de bestaande sociale orde. Alsof elke keus die wij maakten, in feite verkapte kritiek was op die van hen. ‘We hebben een topweek gehad in Groningen’ doet toch afbreuk aan het feit dat zij net 15.000 euro hebben neergeteld voor drie weken safari in Zuid-Afrika.” Om het roer om te gooien, moet je daarom sterk in je schoenen staan. En eigenwijs zijn, weet Hormann. “Maar liever dat, dan dat ik heel mijn leven op de automatische piloot was doorgesukkeld. Pas na 2008 zijn wij echt gaan nadenken over hoe wij zelf vorm wilden geven aan ons leven. Door te bezuinigen, kom je er onherroepelijk achter wat je echt belangrijk vindt.”

Sinds 1 maart is de hypotheek dan echt afgelost. Hormann is eindelijk hypotheekvrij! Kleine domper was wel dat dit heuglijke moment precies samenviel met het begin van de coronacrisis. “De paniek, de lockdown... ik had me de eindstreep anders voorgesteld. Het was alsof we ons hadden opgedoofd voor een feest, fles wijn mee voor de gastheer, en er niemand blijkt te zijn. Tegelijk is het ergens ook wel weer grappig dat juist toen onze aflostijd erop zat, de rest van de wereld min of meer gedwongen werd te leven zoals wij dat doen: niet winkelen, niet op vakantie, niet naar het restaurant of het theater. Misschien heeft het meer mensen doen inzien dat een simpel leven ook voldoende is om gelukkig te zijn. Al hoor ik om me heen vooral een snakkend terugverlangen naar ‘hoe het was’.”

Met de economische crisis die er nu aan zit te komen, is het in ieder geval een opluchting financieel onafhankelijk te zijn. “Volgens sommige voorspellingen wordt de komende crisis nog veel erger dan die van 2008. Het feit dat ik mijn hypotheek heb afgelost, is een hele zorg minder. Zelfs als in het ergste geval mijn complete pensioen verdampt, kan ik hier nog steeds in de tuin zitten met een kop thee. Misschien brandnetelthee, maar nog steeds in de zon. In die zin heeft mijn besparingsdrift me immuun gemaakt voor veel dingen. Dat is een wonderbaarlijk gevoel, en de ultieme vrijheid.”

